

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до розділу "Прикінцеві та перехідні положення"
Цивільного кодексу України щодо особливостей кредитування
та фінансового лізингу у період дії воєнного стану

Верховна Рада України постановляє:

І. Розділ "Прикінцеві та перехідні положення" Цивільного кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 40–44, ст. 356) доповнити пунктами 23–36 такого змісту:

"23. Протягом дії воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 "Про введення воєнного стану в Україні", затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102–ІХ, позичальник (у тому числі його правонаступник), який є суб'єктом господарювання, має право звернутися до кредитодавця (позикодавця) або нового кредитора (далі – кредитор) із заявою про застосування мораторію на нарахування та сплату коштів за грошовим зобов'язанням за договором кредиту (позики), включаючи основну суму кредиту (позики), проценти, комісії та інші платежі (далі – заява), за сукупності таких умов:

1) сукупний річний дохід позичальника за 2021 рік (з урахуванням контрагентів, які разом з позичальником входять до групи пов'язаних контрагентів, що визначаються в порядку і за критеріями, встановленими Національним банком України) не перевищує суму, еквівалентну 50 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України;

2) договір кредиту (позики) з позичальником було укладено до набрання чинності Законом України "Про внесення змін до розділу "Прикінцеві та перехідні положення" Цивільного кодексу України щодо особливостей кредитування та фінансового лізингу у період дії воєнного стану";

3) виконання зобов'язання за договором кредиту (позики) забезпечено заставою, іпотекою:

а) нерухомого майна, обладнання та/або устаткування, яке визначено індивідуальними ознаками, відповідає критеріям основних засобів відповідно до законодавства та станом на день подання заяви знаходиться на територіях активних бойових дій, у тому числі територіях активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси (для яких не визначено дату завершення бойових дій), або тимчасово окупованих Російською Федерацією територіях України (для яких не визначено дату завершення тимчасової окупації), включених до Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією; та/або

б) транспортних засобів, які знищено, загублено, викрадено, втрачено та/або які вибули з володіння позичальника не з його волі іншим шляхом на територіях активних бойових дій, у тому числі на територіях активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси (для яких не визначено дату завершення бойових дій), або тимчасово окупованих Російською Федерацією територіях України (для яких не визначено дату завершення тимчасової окупації), включених до Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією.

Факт знищення, загублення, викрадення, втрати та/або вибуття з володіння позичальника (його правонаступника) не з його волі іншим шляхом транспортного засобу може підтверджуватися заявою про вчинення кримінального правопорушення та витягом з Єдиного реєстру досудових розслідувань щодо кримінальних проваджень, відкритих не пізніше 30 днів з дня набрання чинності Законом України "Про внесення змін до розділу "Прикінцеві та перехідні положення" Цивільного кодексу України щодо особливостей кредитування та фінансового лізингу у період дії воєнного стану", а якщо такі обставини виникли після набрання ним чинності – відкритих не пізніше 180 днів з дня початку бойових дій на відповідній території або з дня початку її тимчасової окупації Російською Федерацією, визначеного відповідно до Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією.

Перелік територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, визначається у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку;

4) на день укладення договору кредиту (позики) оціночна вартість майна, передбаченого підпунктом 3 цього пункту, становила понад 50 відсотків оціночної вартості всієї застави, іпотеки, що забезпечує виконання зобов'язання за таким договором кредиту (позики);

5) сукупний річний дохід позичальника за попередній звітний рік (з урахуванням контрагентів, передбачених підпунктом 1 цього пункту) не перевищує 75 відсотків його річного доходу за 2021 рік; або

загальна площа сільськогосподарських угідь, що перебувають у користуванні позичальника на день подання заяви, не перевищує 50 відсотків загальної площі сільськогосподарських угідь, що перебували у його користуванні в 2021 році. При визначенні загальної площі сільськогосподарських угідь, що перебувають у користуванні позичальника, не враховуються угіддя, які розташовані на територіях активних бойових дій, у тому числі на територіях активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси (для яких не визначено дату завершення бойових дій), або тимчасово окупованих Російською Федерацією територіях України (для яких не визначено дату завершення тимчасової окупації), включених до Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією;

б) загальна сума дивідендів, виплачених позичальником з дня, коли застава, іпотека отримали статус, передбачений підпунктом 3 цього пункту, до дня подання заяви, становить не більше 20 відсотків від суми основного боргу за договором кредиту (позики). Ця умова не поширюється на виплату дивідендів загальною сумою менше 150 тисяч гривень.

24. Позичальник надсилає заяву про застосування мораторію на нарахування та сплату грошового зобов'язання за договором кредиту (позики), включаючи основну суму кредиту (позики), проценти, комісії та інші платежі (далі – мораторій), у письмовій або електронній формі на юридичну або електронну адресу кредитора, зазначену в договорі кредиту (позики).

Заява підписується позичальником або його представником (за законом або за наявності довіреності на вчинення таких дій). Заява в електронній формі підписується відповідно до вимог Закону України "Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги".

У заяві зазначаються:

1) повне найменування (для юридичних осіб) або прізвище, ім'я та по батькові (для фізичних осіб – підприємців) позичальника (його правонаступника), його місцезнаходження (для юридичних осіб) або місце проживання чи перебування (для фізичних осіб – підприємців), поштовий індекс, ідентифікаційний код юридичної особи в Єдиному державному реєстрі підприємств і організацій України, реєстраційний номер облікової картки платника податків (за його наявності) або номер і серія паспорта (для фізичних осіб – підприємців), номери засобів зв'язку, адреса електронної пошти (за наявності);

2) повне найменування кредитора, його місцезнаходження, ідентифікаційний код юридичної особи в Єдиному державному реєстрі підприємств і організацій України;

3) реквізити та дата укладення договору кредиту (позики);

4) сукупний річний дохід позичальника за попередній звітний рік та за 2021 рік; або

загальна площа сільськогосподарських угідь, що перебувають у користуванні позичальника на день подання заяви, та сільськогосподарських угідь, що перебували у його користуванні в 2021 році;

5) загальна сума дивідендів, передбачених підпунктом 6 пункту 23 цього розділу;

6) реквізити та дата укладення договору застави, іпотеки, поруки (за наявності), яким забезпечено виконання зобов'язань за договором кредиту (позики);

7) відомості щодо застави, іпотеки, яка забезпечує виконання зобов'язання за договором кредиту (позики);

8) відомості щодо майна, передбаченого підпунктом 3 пункту 23 цього розділу, та день набуття цим майном відповідного статусу; оціночна вартість такого майна станом на дату укладення договору застави, іпотеки; частка такого майна в оціночній вартості всієї застави, іпотеки, що забезпечує виконання зобов'язань за договором кредиту (позики).

До заяви додаються документи, що підтверджують інформацію, зазначену у ній.

Позичальник несе відповідальність за достовірність зазначеної у заяві інформації.

25. Кредитор на підставі отриманої заяви та доданих до неї документів протягом 20 робочих днів з дня їх отримання приймає рішення про застосування мораторію або відмову у застосуванні мораторію.

Кредитор надсилає рішення, передбачене абзацом першим цього пункту, у письмовій або електронній формі на юридичну або електронну адресу позичальника, зазначену в договорі кредиту (позики), негайно у день прийняття такого рішення.

У разі неподання позичальником документів, що підтверджують інформацію, зазначену у заяві, або надання недостовірної інформації кредитор має право відмовити позичальнику у застосуванні мораторію.

Рішення про відмову у застосуванні мораторію повинно бути вмотивованим.

У разі прийняття кредитором рішення про відмову у застосуванні мораторію через невідповідність позичальника критеріям, передбаченим підпунктами 1, 5 пункту 23 цього розділу, кредитор у рішенні про відмову зазначає:

склад групи контрагентів, які разом з позичальником входять до групи пов'язаних контрагентів;

критерії, встановлені Національним банком України, на підставі яких кожен контрагент включений у групу пов'язаних контрагентів, та відповідне значення таких критеріїв;

розрахунок сукупного річного доходу позичальника та контрагентів, які разом з позичальником входять до групи пов'язаних контрагентів, за останній звітний рік та за 2021 рік.

Рішення кредитора про відмову у застосуванні мораторію може бути оскаржено до господарського суду.

26. У разі прийняття кредитором рішення про застосування мораторію або якщо кредитор протягом 20 робочих днів з дня отримання заяви не прийняв жодне з рішень, передбачених пунктом 25 цього розділу, з дня отримання кредитором заяви позичальника протягом дії воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 "Про введення воєнного стану в Україні", затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ, та протягом одного року з дня його припинення або скасування:

1) позичальник звільняється від обов'язку сплати грошового зобов'язання за договором кредиту (позики);

2) зупиняється вчинення будь-яких дій щодо примусового звернення стягнення на предмет застави, іпотеки, що забезпечує виконання зобов'язань за договором кредиту (позики), та щодо примусового стягнення заборгованості за договором кредиту (позики) з позичальника та особи, яка є поручителем, майновим поручителем виконання зобов'язань за договором кредиту (позики);

3) зупиняється нарахування грошового зобов'язання за договором кредиту (позики).

27. Строк дії договору кредиту (позики) та договорів застави, іпотеки, поруки, укладених для забезпечення виконання зобов'язань за таким договором кредиту (позики), продовжується на строк мораторію.

Перебіг позовної давності за вимогами про сплату грошового зобов'язання за договором кредиту (позики) чи звернення стягнення на предмет застави, іпотеки, перебіг строків звернення з вимогами до поручителя, майнового поручителя зупиняються на період мораторію.

28. У разі якщо позичальник у заяві зазначив недостовірну інформацію та встановлення цих обставин судом або підтвердження таких обставин наявними у кредитора офіційними документами (виданими суб'єктами, уповноваженими відповідно до закону видавати такі документи), це є підставою для скасування мораторію, поновлення обов'язку позичальника сплати грошового зобов'язання за договором кредиту (позики), відновлення нарахування грошового зобов'язання за договором кредиту (позики) та донарахування грошового зобов'язання за період застосування мораторію.

29. У разі якщо кредитор безпідставно прийняв рішення про відмову у застосуванні мораторію та встановлення цих обставин судом, мораторій вважається таким, що застосований з дня отримання кредитором заяви позичальника, передбаченої пунктом 24 цього розділу.

30. Протягом дії воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 "Про введення воєнного стану в Україні", затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ, лізингоодержувач (у тому числі його правонаступник), який є суб'єктом господарювання, має право звернутися до лізингодавця або особи, до якої перейшли права та обов'язки такого лізингодавця (далі у цьому пункті – лізингодавець), із заявою про застосування мораторію на нарахування та сплату лізингових та інших платежів за договором фінансового лізингу, включаючи заборгованість за ними, неустойку (штраф, пеню) (далі – заява), за сукупності таких умов:

1) сукупний річний дохід лізингоодержувача за 2021 рік (з урахуванням контрагентів, які разом з лізингоодержувачем входять до групи пов'язаних контрагентів, що визначаються в порядку і за критеріями, встановленими Національним банком України) не перевищує суму, еквівалентну 50 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України;

2) договір фінансового лізингу укладено до набрання чинності Законом України "Про внесення змін до розділу "Прикінцеві та перехідні положення" Цивільного кодексу України щодо особливостей кредитування та фінансового лізингу у період дії воєнного стану";

3) на день укладення договору фінансового лізингу лізингоодержувач здійснював господарську діяльність на території, яка станом на день подання заяви належить до територій активних бойових дій, у тому числі територій активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси (для яких не визначено дату завершення бойових дій), або тимчасово окупованих Російською Федерацією територій України (для яких не визначено дату завершення тимчасової окупації), включених до Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією.

Перелік територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, визначається у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку;

4) об'єкт фінансового лізингу знищено, загублено, викрадено, втрачено та/або він вибув з володіння лізингоодержувача не з його волі іншим шляхом на територіях активних бойових дій, у тому числі територіях активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси (для яких станом на дату подання заяви не визначено дату завершення бойових дій), або тимчасово окупованих Російською Федерацією територіях України (для яких станом на дату подання заяви не визначено дату завершення тимчасової

окупації), включених до Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією.

Факт знищення, загублення, викрадення, втрати та/або вибуття з володіння лізингоодержувача (його правонаступника) не з його волі іншим шляхом об'єкта фінансового лізингу може підтверджуватися заявою про вчинення кримінального правопорушення та витягом з Єдиного реєстру досудових розслідувань щодо кримінальних проваджень, відкритих не пізніше 30 днів з дня набрання чинності Законом України "Про внесення змін до розділу "Прикінцеві та перехідні положення" Цивільного кодексу України щодо особливостей кредитування та фінансового лізингу у період дії воєнного стану", а якщо такі обставини виникли після набрання ним чинності – відкритих не пізніше 180 днів з дня початку бойових дій на відповідній території або з дня початку її тимчасової окупації Російською Федерацією, визначеного відповідно до Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією;

5) сукупний річний дохід лізингоодержувача за попередній звітний рік (з урахуванням контрагентів, передбачених підпунктом 1 цього пункту) не перевищує 75 відсотків його річного доходу за 2021 рік; або

загальна площа сільськогосподарських угідь, що знаходяться у користуванні лізингоодержувача на день подання заяви, не перевищує 50 відсотків загальної площі сільськогосподарських угідь, що знаходилися у його користуванні в 2021 році. При визначенні загальної площі сільськогосподарських угідь, що перебувають у користуванні лізингоодержувача, не враховуються угіддя, які розташовані на територіях активних бойових дій, у тому числі на територіях активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси (для яких не визначено дату завершення бойових дій), або тимчасово окупованих Російською Федерацією територіях України (для яких не визначено дату завершення тимчасової окупації), включених до Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією;

б) загальна сума дивідендів, виплачених лізингоодержувачем за період з дня, коли об'єкт фінансового лізингу отримав статус, передбачений підпунктом 4 цього пункту, до дня подання заяви, становить не більше 20 відсотків від суми основного боргу за договором фінансового лізингу. Ця умова не поширюється на виплату дивідендів загальною сумою менше 150 тисяч гривень.

31. Лізингоодержувач надсилає заяву про застосування мораторію на нарахування та сплату лізингових та інших платежів за договором фінансового лізингу, включаючи заборгованість за ними, неустойку (штраф, пеню) (далі – мораторій), у письмовій або електронній формі на юридичну або електронну адресу лізингодавця, зазначену в договорі фінансового лізингу.

Заява підписується лізингоодержувачем або його представником (за законом або за наявності довіреності на вчинення таких дій). Заява в електронній формі підписується відповідно до вимог Закону України "Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги".

У заяві зазначаються:

1) повне найменування (для юридичних осіб) або прізвище, ім'я та по батькові (для фізичних осіб – підприємців) лізингоодержувача, його місцезнаходження (для юридичних осіб) або місце проживання чи перебування (для фізичних осіб – підприємців), поштовий індекс, ідентифікаційний код юридичної особи в Єдиному державному реєстрі підприємств і організацій України, реєстраційний номер облікової картки платника податків (за наявності) або номер і серія паспорта (для фізичних осіб – підприємців), номери засобів зв'язку, адреса електронної пошти (за наявності);

2) повне найменування лізингодавця, його місцезнаходження, ідентифікаційний код юридичної особи в Єдиному державному реєстрі підприємств і організацій України;

3) реквізити та дата укладення договору фінансового лізингу;

4) сукупний річний дохід лізингоодержувача за попередній звітний рік та за 2021 рік; або

загальна площа сільськогосподарських угідь, що перебувають у користуванні лізингоодержувача на день подання заяви, та сільськогосподарських угідь, що перебували у його користуванні в 2021 році;

5) загальна сума дивідендів, передбачених підпунктом 6 пункту 30 цього розділу;

6) відомості щодо території, на якій станом на дату укладення договору фінансового лізингу здійснював господарську діяльність лізингоодержувач;

7) реквізити та дата укладення договору поруки, яким забезпечено виконання зобов'язань за договором фінансового лізингу (за наявності);

8) відомості щодо об'єкта фінансового лізингу, передбаченого підпунктом 4 пункту 30 цього розділу, та день набуття цим майном відповідного статусу.

До заяви додаються документи, що підтверджують інформацію, зазначену у ній.

Лізингоодержувач несе відповідальність за достовірність зазначеної у заяві інформації.

32. Лізингодавець на підставі отриманої заяви та доданих до неї документів протягом 20 робочих днів з дня їх отримання приймає рішення про застосування мораторію або відмову у застосуванні мораторію.

Лізингодавець надсилає рішення, передбачене абзацом першим цього пункту, у письмовій або електронній формі на юридичну або електронну адресу лізингоодержувача, зазначену в договорі фінансового лізингу, негайно у день прийняття такого рішення.

У разі неподання лізингоодержувачем документів, що підтверджують інформацію, зазначену у заяві, або надання недостовірної інформації лізингодавець має право відмовити лізингоодержувачу у застосуванні мораторію.

Рішення про відмову у застосуванні мораторію повинно бути вмотивованим.

У разі прийняття лізингодавцем рішення про відмову у застосуванні мораторію через невідповідність лізингоодержувача критеріям, передбаченим підпунктами 1, 5 пункту 30 цього розділу, кредитор у рішенні про відмову зазначає:

склад групи контрагентів, які разом з лізингоодержувачем входять до групи пов'язаних контрагентів;

критерії, встановлені Національним банком України, на підставі яких кожен контрагент включений у групу пов'язаних контрагентів, та відповідне значення таких критеріїв;

розрахунок сукупного річного доходу лізингоодержувача та контрагентів, які разом з лізингоодержувачем входять до групи пов'язаних контрагентів, за останній звітний рік та за 2021 рік.

Рішення лізингодавця про відмову у застосуванні мораторію може бути оскаржено до господарського суду.

33. У разі прийняття лізингодавцем рішення про застосування мораторію або якщо лізингодавець протягом 20 робочих днів з дня отримання заяви не прийняв жодне з рішень, передбачених пунктом 32 цього розділу, з дня отримання лізингодавцем заяви лізингоодержувача протягом дії воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 "Про введення воєнного стану в Україні", затвердженням Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ, та протягом одного року з дня його припинення або скасування:

1) лізингоодержувач звільняється від обов'язку сплати лізингових та інших платежів за договором фінансового лізингу;

2) зупиняється вчинення будь-яких дій щодо примусового стягнення лізингових та інших платежів за договором фінансового лізингу з лізингоодержувача та особи, яка є поручителем, майновим поручителем виконання зобов'язання за таким договором;

3) зупиняються нарахування та сплата лізингових та інших платежів за договором фінансового лізингу;

4) лізингодавцем вносяться зміни до графіка сплати лізингоодержувачем лізингових та інших платежів за договором фінансового лізингу шляхом відновлення сплати таких платежів після закінчення мораторію із збереженням періодичності та розміру відповідних платежів.

34. Строк дії договору фінансового лізингу та договорів поруки, укладених для забезпечення виконання зобов'язань за таким договором фінансового лізингу, продовжується на строк дії мораторію.

Перебіг позовної давності за вимогами про сплату лізингових та інших платежів за договором фінансового лізингу, перебіг строків звернення з вимогами до поручителя, майнового поручителя зупиняються на строк мораторію.

35. У разі якщо лізингоодержувач у заяві зазначив недостовірну інформацію та встановлення цих обставин судом або підтвердження таких обставин наявними у лізингодавця офіційними документами (виданими суб'єктами, уповноваженими відповідно до закону видавати такі документи), це є підставою для скасування мораторію, поновлення обов'язку лізингоодержувача сплати лізингових та інших платежів за договором фінансового лізингу, відновлення нарахування лізингових та інших платежів за договором фінансового лізингу та донарахування лізингових та інших платежів за період застосування мораторію.

36. У разі якщо лізингодавець безпідставно прийняв рішення про відмову у застосуванні мораторію та встановлення цих обставин судом, мораторій вважається застосованим з дня отримання лізингодавцем заяви лізингоодержувача, передбаченої пунктом 31 цього розділу".

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Розділ XIII "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про виконавче провадження" (Відомості Верховної Ради України, 2016 р., № 30, ст. 542 із наступними змінами) доповнити пунктами 10⁷ і 10⁸ такого змісту:

"10⁷. На строк дії мораторію на нарахування та сплату грошового зобов'язання за договором кредиту (позики), передбаченого пунктами 23–29 розділу "Прикінцеві та перехідні положення" Цивільного кодексу України, зупиняються строки пред'явлення виконавчих документів до виконання, вчинення виконавчих дій та заходів примусового виконання рішень (у тому числі накладення арешту на кошти), що стосуються стягнення грошового зобов'язання за такими кредитними договорами (договорами позики), а також звернення стягнення на предмет забезпечення за договором застави, іпотеки, які

забезпечують виконання зобов'язання за таким кредитним договором (договором позики), з позичальника (його правонаступника) та особи, яка є поручителем, майновим поручителем виконання зобов'язання за таким договором.

10⁸. На строк дії мораторію на нарахування та сплату лізингових та інших платежів за договором фінансового лізингу, передбаченого пунктами 30–36 розділу "Прикінцеві та перехідні положення" Цивільного кодексу України, зупиняються строки пред'явлення виконавчих документів до виконання, вчинення виконавчих дій та заходів примусового виконання рішень (у тому числі накладення арешту на майно та кошти) щодо стягнення лізингових та інших платежів за таким договором з лізингоодержувача (його правонаступника) та особи, яка є поручителем, майновим поручителем виконання зобов'язання за таким договором".

Президент України

м. Київ

27 березня 2025 року

№ 4340–IX

В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ